



Maa- ja metsätalousvaliokunnalle

23.4.2025

Viite: HE 21/2025 vp, LA 19/2024 vp sekä LA 24/2023 vp

Asia: WWF:n lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi metsästyslain 41 §:n muuttamisesta, lakialoitteesta LA 19/2024 vp sekä lakialoitteesta LA 24/2023 vp

WWF kiittää mahdollisuudesta lausua tässä asiassa ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Yleistä

Hallituksen esityksen tavoitteena on luoda edellytykset suurpetojen kannanhoidollisen metsästyksen mahdollistamiselle ja siten toteuttaa osaltaan Petteri Orpon hallitusohjelman kirjausta, jonka mukaan suurpetojen kannanhoidollinen metsästys turvataan lainsäädännöllä.

Koska EU:ssa sovellettava vilpittömän yhteistyön periaate velvoittaa jäsenvaltioita toteuttamaan kaikki tarvittavat toimenpiteet EU:n säädöksistä johtuvien velvoitteiden täyttämiseksi, ja koska EU-oikeuden tehokas toteutuminen edellyttää, että EU-säädökset pannaan täytäntöön niiden oikeaa sisältöä vastaavasti, ei kansallisella lainsäädännöllä voida muuttaa luontodirektiivin 16 artiklan mukaisia edellytyksiä direktiivin tiukasti suojelemien lajien, kuten Suomessa karhun, ilveksen ja poronhoitoalueen ulkopuolella suden, mukaisesta suojelusta poikkeamiselle. Näin ollen **mahdollisuudet luoda kansallisella lainsäädännöllä edellytyksiä kannanhoidolliselle metsästykselle ovat kapeat.**

WWF katsoo, etteivät esityksen mukaiset metsästyslakiin ehdotetut muutokset pysty varmistamaan esityksen tavoitteen, eli kannanhoidollisen metsästyksen mahdollistamisen, toteutumista. **Koska esitys ei pysty täyttämään sille asetettuja tavoitteita, WWF pitää esitystä tarpeettomana.** Mikäli esitys kuitenkin pääosin nykyisen sisältöisenä päätetään antaa, WWF toivoo, että valiokunta kiinnittäisi mietinnössään huomiota seuraaviin alla esitettäviin seikkoihin.

Esityksen mahdollisuudet mahdollistaa kannanhoidollinen metsästys

WWF katsoo, että valiokunnan tulisi mietinnössään kiinnittää huomiota siihen, etteivät esityksen mukaiset säännösmuutokset tosiasiallisesti mahdollista kannanhoidollista metsästystä. Vaikka maa- ja metsätalousministeriölle annettaisiin esityksen mukaisesti valtuus antaa asetuksella tarkempia säännöksiä luontodirektiivin 16 artiklan edellyttämästä kannanhoidollisen poikkeusluvan päämäärästä sekä lajin suotuisan suojelutason viitearvosta, eivät asetuksella annetut säännökset voi muuttaa sitä lähtökohtaa, että poikkeaminen luontodirektiivin lajien tiukasta



suojelusta edellyttää aina tapauskohtaista arviointia siitä, täyttyvätkö poikkeamisen edellytykset¹. Vastaavanlaisia näkemyksiä on esittänyt myös korkein hallinto-oikeus (KHO) esityksen luonnosta koskevassa lausunnossaan.

Tästä johtuen WWF katsoo, että vaikka esityksessä todetaan, ettei asetuksella annettava hyväksyttävä päämäärä olisi yleinen, se jää tosiasiallisesti tällaiseksi ottaen huomioon, että esityksen perusteella asetuksella yksityiskohtaisimmillaan päämäärä voitaisiin asettaa lajikohtaisesti kannanhoitoalueittain, vaikka KHO:n on tulkinnut luontodirektiivin 16 artiklan edellyttämän tapauskohtaisen harkinnan tarkoittavan sitä, että hyväksyttävästä päämäärästä tulisi saada hakemusaluekohtaista tietoa.² WWF ei pidä tällaisen tiedon tuottamista asetuksella realistisena.

Esityksessä todetaan tähän perustuen asianmukaisesti, kuinka riistakeskuksen tehtäväksi jäisi edelleen arvioida, tukevatko hakemuksessa esitetyt ja hakemusalueella vallitsevat tosiseikat poikkeuslupan päämäärän täyttymistä. WWF viittaa tässä yhteydessä KHO:n esityksen luonnoksesta antamaan lausuntoon, jossa KHO toteaa, että asetuksen mukaista hyväksyttävän päämäärän perustetta saattaa kuitenkin olla hankala todentaa jokaisessa yksittäisessä poikkeuslupa-asiassa. WWF:n näkemyksen mukaan edellä todetut seikat asettavat kyseenalaiseksi esityksen mukaisen asetuksenantovaltuuden tuottaman lisäarvon verrattuna nykytilanteeseen.

WWF katsoo, että valiokunnan tulisi mietinnössään kiinnittää huomiota siihen, että jotta asetukseen perustuvat hyväksyttäviä päämääriä koskevat säännökset voisivat mitenkään tukea Suomen riistakeskuksen poikkeuslupaharkintaa, asetusta koskevassa muistiossa olisi selkeästi osoitettava, että asetetut päämäärät lähtökohtaisesti täyttävät luontodirektiivin mukaiset edellytykset.

WWF:n näkemyksen mukaan myös maa- ja metsätalousministeriön asetukseen perustuvat säännökset lajin suotuisan suojelutason viitearvosta voisivat korkeintaan tukea riistakeskuksen lupaharkintaa. WWF katsoo, ettei asetustasolla pystytä tuottamaan Euroopan unionin tuomioistuimen edellyttämällä tavalla tietoa siitä, mikä vaikutus suunnitellulla poikkeuksella on poikkeuksena kohteena olevan lajin kantojen suojelun tasoon paikallisella tasolla³, jolloin esityksen mukaisten asetuksenantovaltuuksien tuottama hyöty jäisi myös tältä osin kyseenalaiseksi.

Esitykseen jatkovalmistelussa tehdyt muutokset

WWF pitää tärkeänä, ettei esityksessä ehdoteta metsästyslain 41 §:ään sisällytettäväksi lupaharkinnassa huomioon otettavaksi vain osaa luontodirektiivin 2 artiklan tavoitteista esitysluonnoksessa esitetyin tavoin. WWF pitää nykyistä ehdotusta 41 §:n 1 momentin muotoilusta, jonka mukaan lupaharkinnassa voidaan ottaa huomioon riistaeläinlajeja ja niiden elinympäristöjä koskevat hoitosuunnitelmat, joiden toimenpiteissä huomioidaan luontodirektiivin 2 artikla, asianmukaisempana.

¹ Asia C- 674/17, 41 kohta

² KHO:2023:99 ja KHO:2023:100

³ Asia C-674/17, 61 kohta.



Lisäksi WWF suhtautuu myönteisesti siihen, että metsästyslain 41 §:n 5 momentissa asetuksenantovaltuuden yhteydessä käytettäisiin termiä "suotuisan suojelutason viitearvo" sekä siihen, että käsitettä on avattu esityksen nykytilaa ja arviointia koskevassa jaksossa. Jaksossa viitataan myös siihen, miten Euroopan komissio on antanut tarkentavia ohjeita viitearvon määrittämisestä.

WWF katsoo, että valiokunnan tulisi mietinnössään korostaa, että mikäli maa- ja metsätalousministeriö aikoo antaa asetuksen jonkin lajin suotuisan suojelutason viitearvosta, tulee sen määrittämisessä noudattaa komission ohjeistuksia.

WWF:n näkemyksen mukaan valiokunnan olisi myös syytä korostaa, ettei mahdollisesta asetuksella annettavasta suotuisan suojelun tason viitearvosta saa missään olosuhteissa muodostua käytännössä kannanhoidollista kattoa. Tämä olisi linjassa komission ohjeistuksen kanssa, jonka mukaan suotuisten viitearvojen asettaminen on erotettava konkreettisten tavoitteiden asettamisesta.⁴

Muita huomiota hallituksen esityksestä

Vaikka oikeusministeriö kiinnitti esityksen luonnosta koskevassaan lausunnossa huomiota siihen, kuinka jatkovalmistelussa tulisi varmistaa, että esitys on hallituksen esitysten laatimisohjeiden mukainen, esitykseen ei edelleenkään sisälly ohjeiden mukaista jaksoa esityksen säännöskohtaisista perusteluista.

WWF pitää kyseisen jakson puuttumista merkittävänä epäkohtana ottaen huomioon, että säännöskohtaiset perustelut ovat merkittävämpiä lain tulkintaa ja soveltamista ohjaavia oikeuslähteitä. Tämän vuoksi **WWF katsoo, että valiokunnan tulisi edellyttää valmistelijoita toimittamaan valiokunnalle säännöskohtaisia perusteluja koskevan jakson sisältöä vastaava selvitys.**

Lisäksi WWF toivoo, että **valiokunta kiinnittää mietinnössään huomiota siihen, kuinka hallituksen esityksessä nykytilaa ja sen arviointia koskevassa jaksossa suomalaisten keskuudessa tutkitusti erittäin hyvin siedetty⁵ ilves niputetaan harhaanjohtavalla tavalla karhun ja suden kanssa.** Esitysluonnoksen mukaan *"Etenkin Suomen karhukanta sekä susikanta tietyillä alueilla Suomessa ovat niin suurella tasolla, ettei pelkästään vahinkoa tai turvallisuushkaa aiheuttavien yksilöiden poistamisella voida hallita kasvavan kannan aiheuttamia sosiaalisia, taloudellisia tai ekologisia ongelmia, joita väistämättä syntyy erityisesti alueilla, missä suurpetokannat ovat vahvoja ja tiheitä. Ei ole poissuljettua, etteikö ilveskannan kasvu johtaisi vastaavaan kehitykseen."*

⁴ DG Environment. 2023. Reporting under Article 17 of the Habitats Directive: Guidelines on concepts and definitions – Article 17 of Directive 92/43/EEC, Reporting period 2019-2024. Brussels.

⁵ <https://wwf.fi/uutiset/2024/11/suomalaisten-suhtautuminen-ilvekseen-on-aiempaakin-myonteisempaa/>



Ekologisia ongelmia mikään suupedoistamme ei aiheuta, vaan ne päinvastoin ovat tärkeä osa terveitä ekosysteemeitä ja niiden vähyys aiheuttaa ekologisia ongelmia. Karhu ja susi aiheuttavat paikallisesti taloudellisia tappioita, ja suden osalta myös sosiaalinen sieto on huomionarvoinen aspekti. Sen sijaan ilveksen osalta vastaavilla ongelmilla spekulointi ilman mitään viitteitä on perusteetonta ja harhaanjohtavaa. Tarvetta ihmisten sietokyvyn lisäämiseen ja parantamiseen ilveksen osalta ei ole, eikä myöskään tarvetta estää ilveskannan kasvua metsästyksellä. Huomattavasti nykyistä suuremmallakin ilveskannalla on todistettusti suomalaisten enemmistön hyväksyntä, eikä ilveksen sietoon liittyvää sosiaalista konfliktia ole näköpiirissä.

Hallituksen esitykseen yhdistetyt lakialoitteet

WWF ei kannata lakialoitetta LA 24/2023 vp, koska katsoo sen olevan EU-oikeuden vastainen.

Aloitteessa ehdotetaan metsästyslakiin lisättäväksi uusi 41 f §, jossa määriteltäisiin suurpedoille suotuisan suojelutason vähimmäismäärät. Mikäli tietyn lajin yksilömäärä ylittäisi kyseisen vähimmäismäärän, katsottaisiin säännöksen mukaan lajin kannanhoidollisen metsästyksen olevan sallittua muun muassa erityisen merkittävien vahinkojen ehkäisemiseksi.

Aloite ei ota huomioon, että karhun, ilveksen ja poronhoitoalueen ulkopuolella suden kuullessa luontodirektiivin tiukasti suojelemaan lajeihin, voidaan näiden lajien suojelusta poiketa vain, mikäli kaikki luontodirektiivin 16 artiklan mukaiset edellytykset täyttyvät. Näin ollen poikkeaminen ei ole mahdollista vain sillä perusteella, ettei poikkeus haittaa kyseisten lajien kantojen suotuisan suojelun tason säilyttämistä.

Kannanhoidolliselle metsästykselle, joka voidaan perustaa vain luontodirektiivin 16 artiklan 1(e) alakohtaan, on lisäksi esitettävä luontodirektiivin mukainen hyväksyttävä päämäärä, joka ei voi lähtökohtaisesti olla sama kuin luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan a–d alakohtien mukaisten poikkeusten päämäärät. Nyt aloitteessa kannanhoidolliselle metsästykselle esitetään kuitenkin juuri näitä a–d alakohtien mukaisia päämääriä.⁶ Aloite ei myöskään huomioi, että poikkeamisen edellytyksenä on lisäksi se, ettei päämäärän saavuttamiseksi ole muuta tyydyttävää ratkaisua.

WWF kannattaa lakialoitetta LA 19/2024 vp, jonka mukaan metsästyslain 41 a §:n 3 momenttia tulisi muuttaa siten, että suurpetojen kannanhoidollisia pyyntilupia ei voitaisi myöntää alueille, joilla on tapahtunut kyseisiin lajeihin kohdistunutta salametsästystä.

⁶ Asia C-674/17, 37 kohta



Lopuksi

WWF katsoo, että suurpedoista aiheutuvia sosiaalisia ja taloudellisiin haasteita tulisi ratkoa siirtämällä metsästyslain 41 a §:n mukaisen poikkeuslupajärjestelmän painopistettä kannanhoidollisin perustein myönnettävistä poikkeusluvista vahinko- ja turvallisuusperusteisiin poikkeuslupiin.

Vahinko- ja turvallisuusperusteiset poikkeusluvut, jotka suoraan ohjaavat tapauskohtaiseen harkintaan, ovat paremmin yhteensovitettavissa poikkeuslupajärjestelmän oikeudellisten vaatimusten kanssa kuin kannanhoidollisin perustein myönnetty poikkeusluvut. Lisäksi on tärkeää panostaa vahinkojen ennaltaehkäisyyn ja muihin ratkaisuihin ihmisten ja suurpetojen rinnakkaiselon parantamiseksi.

Maailman Luonnon Säätiö (WWF), Suomen Rahasto sr.

Elina Erkkilä
Suojelujohtaja

Raija-Leena Ojanen
Oikeudellinen neuvonantaja

Petteri Tolvanen
Ohjelmajohtaja, suomalainen luonto